YAZALIM

"And olsun ki, onların kıssalarında akıl sahipleri için ibret vardır. Kur'an uydurulabilecek bir söz değildir. Fakat kendinden öncekileri tasdik eden, her şeyi ayrı ayrı açıklayan ve inanan bir toplum için de bir yol gösterici ve bir rahmettir."

(Yûsuf suresi, 111. ayet)

Yukarıdaki ayeti okuyunuz ve Kur'an kıssalarının dikkat çeken özelliklerini yazınız.

....

....

....

....

....

NOT EDELİM

Kur'an-ı Kerim'deki kıssalardan bazıları şu şekilde sıralanabilir:

- Hz. Âdem (a.s.) ile melekler ve şeytan,
- Hz. Âdem ile Hz. Havva,
- Hz. Âdem ve oğulları,
- Lokman'ın (a.s.) oğluna yaptığı öğütler,
- Hz. Yusuf'un (a.s.) kıssası,
- Hz. Musa'ın (a.s.) peygamberliğinden evvelki hayatı, risaleti, mücizeleri, Firavun ile mücadelesi,
- İsrail oğullarını Mısırdan çıkarması,
- Hz. Süleyman (a.s.) ve Sebe Melikesi Belkıs,
- Hz. İsa'nın (a.s.) doğumu, nübüvveti, sofrası,
  - Zülkarneyn,
  - Ashab-ı Kehf …

3.10. Kıssalar

Sözlükte kıssa, birinin izini sürerek arkasından gitmek ve bir sözü birine açıklamak demektir. Kıssa sözcüğünün hikâye anlamında olmadığına dikkat etmek gerekir. Kur'an kıssaları, ibret alınmak üzere anlatılan, tarihî gerçeklik ve doğruluk niteliği taşıyan olaylardır.

Bir terim olarak kıssa, geçmiş kavimlere ait olaylar üzerinde dikkatleri yoğunlaştırarak insanı ders almak üzere derin tefekküre yönelten bir olgudur. Kur'an insanı eğitirken anlatım üslubunu zenginleştiren ve soyut gerçeklerin anlaşılmasını kolaylaştıran kıssaları bir metot olarak çok kullanmıştır.

Bütün kıssalarda tema, Allah (c.c.) merkezlidir ve bütün Peygamberlerin İslam'ı tebliğ ettiğini bildirmektedir. Kıssalar, geçmişten ders almak isteyenlere öğüt verirler. Öte yandan onların bir gayesi de Hz. Muhammed'in (s.a.v.) nübüvvetini ispat etmektir. Çünkü Peygamberimiz bu kıssaları okumadığı, tahsil etmediği halde onları doğru bir tarzda anlatması vahiy yoluyla aldığının bir delilidir.

Kıssalar iç ve dış dünyasında buhrana düşen insanlara kurtuluş yollarını göstermeyi ve yeri geldikçe onları teselli etmeyi hedef alır. Yûsuf suresindeki kıssa ile vefa, sadakat, pişmanlık, yardımlaşma, çözüm, siyaset, adalet gibi ahlaki hususlar anlatılır. Bu nedenle kıssalar Peygamberimiz ve müminlere meşakkatlere direnmelerini telkin eder ve onları teselli eder. Müminleri imanda sebat etmeye ve kendilerine güvenmeye yönlendirir. Allah'ın (c.c.) mü'minlere olan lütuf ve bağışını, müstehak olanlara cezasını canlı tablolar hâlinde açıklar.

Kıssalar tarihî gerçeklerdir. İnsana, tarihî olaylar üzerinden dinî bilinç kazandırır. Kur'an kıssaların ibretlik, ahlaki ve eğitici yönlerini taze tutar. O, kıssayı hangi maksatla zikretmek istiyorsa olayın sadece o kadarını verir. Kıssalar arasında, önceki peygamber ve milletlere dair kıssalar daha fazladır. Anlatım tarzı bakımından Kur'an kıssaları, Hz. Yusuf'un (a.s.) rüyası gibi okuyucuyu meraklandıran bir girişle başlamıştır. Önemli sahnelerde temsili anlatım tercih edilmiş; olaylar, canlı ve hareketli tasvirlerle anlatılmıştır.

Mekkî surelerin kıssaları sert ve özlü üslupla verilmiştir. Medenî surelerin kıssalarında ise geniş açıklama ve yumuşak ifadeler hâkimdir.

Kur'an-ı Kerim bazı kıssaları önemlerine binaen tekrar ederek kalplerde yer etmesini amaçlamıştır. Böylece dinin tebliği farklı üsluplarla tekrarlanmış ve Kur'an'ın belagati ortaya konulmuştur.